

รูปแบบภัยธรรมชาติ (๙ มฤตยู ภัยธรรมชาติ)

“ภัยธรรมชาติ” ที่เกิดขึ้นในโลกมีหลายรูปแบบ แต่ที่เกิดขึ้นบ่อยและทำให้มวลมนุษยชาติได้รับความบอบช้ำที่สุดนั้น สามารถแบ่งออกเป็น ๙ ประเภท คือ

๑. อุทกภัย (Flood) หรือน้ำท่วมที่เกิดจาก ๒ สาเหตุ คือ เกิดจากน้ำป่าไหลหลากและน้ำท่วมฉับพลัน ส่วนใหญ่เกิดเพราะฝนตกหนักต่อเนื่องหลายชั่วโมง พื้นดินไม่สามารถดูดซับน้ำได้ทัน นอกจากน้ำป่าไหลหลากแล้ว น้ำท่วมฉับพลันก็เป็นสาเหตุสำคัญที่สร้างความเสียหาย โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำจะเผชิญปัญหา น้ำท่วมจากแม่น้ำลำธารล้นตลิ่ง และไหลท่วมหมู่บ้านอย่างรวดเร็ว

๒. แผ่นดินไหว (Earthquake) เกิดจาก ๒ สาเหตุ คือ ส่วนใหญ่แผ่นดินไหวจะเกิดจากการปลดปล่อยพลังงานใต้พื้นพิภพ ทำให้เกิดภูเขาไฟระเบิด หรือรอยเลื่อนของแผ่นดินเกิดการขยับตัวมีเพียงส่วนน้อยที่แผ่นดินไหวเกิดจากฝีมือมนุษย์ เช่น การทดลองระเบิดนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ จีนและอินเดีย

๓. ดินถล่ม (Landslide) เกิดจากฝนตกหนักหลายวัน จนดินไม่สามารถอุ้มน้ำไว้ จึงไหลลงมาตามลาดเขา หรือเกิดจากพื้นที่ลาดชันมาก แล้วมีดินร่วนตกลงมาตามเส้นทางใกล้เคียง หากน้ำฝนพัดพากิ่งหรือซากต้นไม้รวมถึงก้อนหินใหญ่ผสมมาด้วยความรุนแรงจากดินถล่ม ก็อาจซัดบ้านเรือนให้กลายเป็นเศษไม้เช่นกัน

๔. ไฟป่า (Forest Fire) เกิดจากสาเหตุ ๒ ประการ คือ ธรรมชาติ กับฝีมือมนุษย์ ไฟป่าธรรมชาติ จะเกิดจากฟ้าผ่า หรือการเสียดสีกันของต้นไม้แห้ง ส่วนไฟป่าจากฝีมือมนุษย์เกิดจากการตัดไม้ทำลายป่า เผากำจัดวัชพืช เผาไร่ ฯลฯ

๕. คลื่นพายุซัดฝั่ง (Storm Surges) เกิดจากความแรงของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าหาฝั่ง โดยมีความรุนแรงในรัศมีประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร เช่นปี ๒๕๐๕ เกิดที่ชายฝั่งแหลมตะลุมพุก จังหวัด นครศรีธรรมราช ปี ๒๕๔๘ พายุแคทรินาซัดกระหน่ำฝั่งตะวันออกของสหรัฐอเมริกาเป็นวงกว้าง ๒.๓ แสน ตารางกิโลเมตร (ประเทศไทยมีพื้นที่ ๕.๑ แสนตารางกิโลเมตร)

๖. วาตภัย (Stroms) เป็นภัยธรรมชาติที่เกิดจากพายุลมแรง แบ่งเป็น ๒ ชนิด คือ เกิดจากพายุฤดูร้อนที่มีความเร็วเกิน ๕๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง กับวาตภัยที่เกิดจากพายุหมุนเขตร้อน เช่น ดีเปรสชันกำลังอ่อน ความเร็วไม่เกิน ๖๓ กิโลเมตรต่อชั่วโมง หรือพายุไต้ฝุ่นขนาดปานกลาง ความเร็วไม่เกิน ๑๘๘ กิโลเมตรต่อชั่วโมง

๗. พายุฝนฟ้าคะนอง (Thunder Storm) เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นประจำ มักเกิดเป็นพายุลมหมุนหรือพายุวงช้าง ซึ่งมีลมรุนแรงมาก โดยเฉพาะช่วงเดือนมีนาคม - พฤษภาคม ทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วมฉับพลัน ฯลฯ

๘. ภัยแล้ง (Drought) เป็นสภาพที่ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล สำหรับประเทศไทยนั้น ภัยแล้งส่วนใหญ่เกิดจากพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านน้อยเกินไป หรือลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้มีกำลังอ่อนทำให้สภาวะฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ปัจจุบันอาจเกิดสภาพที่เรียกว่าปรากฏการณ์ “เอลนีโญ” (El Nino Phenomena) หรือปรากฏการณ์ที่ลมสินค้าตะวันออกเฉียงใต้อ่อนกำลังลง ไม่สามารถพัดพาความชุ่มชื้นจากฝั่งตะวันออกของมหาสมุทรแปซิฟิกเข้าสู่หมู่เกาะด้านตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิก

๙. คลื่นยักษ์สึนามิ (Tsunami) เป็นคลื่นยักษ์ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในประเทศญี่ปุ่น โดยคลื่นยักษ์จะก่อตัวจากแผ่นดินไหวใต้มหาสมุทรหรือการระเบิดของภูเขาไฟใต้มหาสมุทร บางครั้งอาจเกิดจากก้อนอุกกาบาตตกลงในมหาสมุทรก็ได้

แหล่งที่มา : กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๒. ประมวลเกร็ดความรู้ ทรัพยากรธรรมชาติ. กรุงเทพมหานคร. ๕๖ หน้า (หน้า ๔๗ – ๕๐)